

konywaniu trudności technicznych wykonywanego utworu, ale nigdy nie potrafi przesiąknąć poczuciem piękna muzycznego, nie zdoła wydobyć z siebie samego podstawowych pierwiastków wewnętrznego przejęcia się muzyczną treścią wykonywanego utworu, co dopiero prowadzi do wyżyn sztuki śpiewu chóralnego, co decyduje o tem, że każdy, najskromniejszy bодаj, uczestnik chóru, najzupełniej posłuszny dyrygentowi i najdokładniej baczący na trzymane w rękę nuty, staje się jednak żywym i indywidualnym współwykonawcą utworu. Dlatego też najbogatsza nawet treść literacka utworu musi być podporządkowana jego treści muzycznej, jeśli chcemy, by produkcja chóru miała istotną wartość artystyczną; dlatego też żadne najbardziej choćby emocjonalne akcenty tekstu nie mogą naruszać zwartości rytmicznej i logiki dynamicznej samej kompozycji muzycznej. Rytmika i dynamika utworu każdego powinny być do pewnego stopnia elastyczne, pewne odchylenia są tu zawsze nie tylko dopuszczalne, ale wprost niezbędne, jako konieczny wyraz artystycznej ekspresji, ale zasadnicza linja rytmiczna czy dynamiczna musi być zawsze wyraźnie utrzymana i dowolnie zmieniana nigdy być nie powinna.

Oto garść uwag, które nasunąć się musiały chyba każdemu; kto dobrze zdaje sobie sprawę, że chór, męski czy mieszany, to przecież najpiękniejszy instrument muzyczny, wymagający bardzo umiejętnego i jednocześnie bardzo subtelного kierownictwa, że śpiewanie w chórze to nie tylko doraźna, zdawkowa przyjemność, lecz w równym co najmniej stopniu przejaw dążenia do najwyższych dóbr kultury duchowej zarówno indywidualnej, jak i społecznej, że prowadzenie chóru to szczytny obowiązek nie tylko wobec samego zespołu, lecz wobec całego narodu. Bo nie wolno nam nigdy zapominać, że obok języka i poezji, obok budownictwa i zdobnictwa, obok strojów i obyczajów, jednym z najpotężniejszych wyrazów kultury polskiej jest nasza pieśń ludowa. Utrwalajmy ją i pielęgnujmy, a służmy jej sercem i duszą!

JAN PROSNAK

KOLENDY POLSKIE.

Organicznym składnikiem Świąt Bożego Narodzenia są kolendy, śpiewane od wieków po dzień dzisiejszy. Ale kolenda polska nosi charakter zgoła odrębny, różniący ją wybitnie od kolendy niemieckiej, francuskiej, angielskiej, hiszpańskiej czy włoskiej. Nie od razu kolenda nasza owo specyficzne piętno pozyskała. Przecież aż po wiek XVII-ty kolendy polskie są przeważnie tłumaczeniami tekstów łacińskich, a więc